

Premi Ramon Llull per a Gerard Quintana

‘L’home que va viure dues vegades’, segona novel·la del cantant de Sopa de Cabra, és una història d’amor, somnis i segones oportunitats protagonitzada per un poeta

◆◆◆◆◆ Jordi Nopca

Quan era adolescent, Gerard Quintana va desenvolupar un “amor obsessiu” pels llibres gràcies al seu tiet, el llibreter Pere Rodeja. “Les guies de lectura que ell em feia m’han ajudat i inspirat”, va reconèixer el cantant i músic gironí, que ha guanyat el 41è premi Ramon Llull –dotat amb 60.000 euros– amb *L’home que va viure dues vegades*, la seva segona novel·la, que publicarà Columna el 3 de març, i també sortirà en castellà i portuguès. “Visc aquest premi amb una sensació d’alteritat: encara l’he de metabolitzar i assumir –va dir Quintana ahir al migdia–. Passa una mica el mateix que quan estàs immers en la realitat dels personatges d’una novel·la. Quan en surts tornes al teu món”.

L’home que va viure dues vegades comença a Eivissa el 1999. Tres personatges, la Maria Ponsa i els seus dos fills, de cinc i set anys, arriben a la platja després de saber que el pare, en Salvador, arribarà finalment en el vol de la nit, que s’ha retardat. “Durant aquelles hores passaran fets decisius. En Salvador és el protagonista de la novel·la, que és la història de la seva peripècia vital –va avançar–. Ell haurà de lluitar contra el destí quan rebí l’herència enverinada del pare, però també és el jove que es refugia en els llibres i que escriu poesia. La novel·la és un cant a la vida que desdibuixa les fronteres entre el bé i el mal, entre Déu i el diable. La vida i la mort són dues cares de la mateixa moneda, encara que les vulguem separar”.

Quintana va explicar també que el llibre parla “de segones oportuni-

“NO VULL VIURE EN UN MÓN QUE MARGINI LES LLIBRERIES I NO LES TINGUIEN COMPTE”

tats, dels somnis i imprevistos que ens sacsegen i d’amor incondicional”. En Salvador escriu llibres, a la novel·la, amb el pseudònim de Pere Ponsatí. “En Salvador tria aquest nom per Pier Paolo Pasolini, com un homenatge, perquè és un dels autors que l’influeix –va dir–. I agafa el cognom de la dona, Maria Ponsa, i el seu, Martí, i els fusiona en Ponsatí. Curiosament, el meu oncle, que va gestionar i va acabar sent propietari de la llibreria Geli de Girona, es deia Pere Rodeja Ponsatí”. El llibreter va arribar a acumular 200.000 volums a la seva llibreria. “Deia que si algú es quedava tancat allà dins podria entendre tot el món sense sortir de la Geli”, va dir Quintana.

Altres influències de Quintana per escriure aquest llibre –segons ell mateix va assegurar– han estat el *Doktor Faustus* de Thomas Mann, l’*Alicia al país de les meravelles* de Lewis Carroll i *El mestre i Margarida*, de Mikhaïl Bulgàkov. “Tinc la sensació que un llibre no neix d’un dia a l’altre, és un procés que ens acompanya durant molt de temps, i sovint ho fa de forma molt inconscient –va afegir l’autor–. Diria que fa 30 anys i nou mesos que l’escriu, aquesta novel·la”. Així i tot, l’origen de la trama es basa en un fet del qual l’autor va tenir notícia a Eivissa fa una dècada, i Quintana no va començar el llibre fins a principis del 2020, “un cop tenia l’estructura clara”. “El vaig acabar a finals de setembre –va continuar–. Faig moltes coses alhora, però quan escriu em sento segregat pel llibre i no tinc horaris. M’he hagut de deslligar de moltes coses per poder dedicar-

me a la novel·la. Tinc *whatsapps* que fa deu mesos que no contesto... espero que ho entenguin, no soc així d’antipàtic”.

Salvador Martí és “un personatge que se sent incòmode amb el món que li ha tocat viure”, ja des de jove. “Ha hagut de mirar dins seu molt aviat i és exigent, i creu que els llibres són un refugi –va explicar–. Per al Salvador dir poesia és dir bellesa, fins i tot en allò que li provoca rebuig –ha afegit Quintana–. Ell haurà de tirar endavant, i sovint no sap com fer-ho, perquè no és un personatge exactament feliç... però us asseguro que és bona gent”.

A favor de les llibreries

Gerard Quintana va tenir unes paraules d’afecte també per al món de la cultura. “Ho estem passant molt malament. Els companys del món de la música porten onze mesos sense poder treballar, i alguns d’ells s’han endeutat i reendeutat –va dir–. I ara les llibreries han d’estar tancades els dissabtes, quan havien estat declarades bé essencial. No entenc que les llibreries hagin d’estar castigades. Quin és el perill? Què tenen els llibres, que són tan amenaçadors? No vull viure en un món que les margini i que no les tingui en

a
llegim

44-45

- Entrevista al nou fenomen de les lletres irlandeses, Naoise Dolan
- Villatoro publica ‘La casa dels avis’

46-47

- Kiko Amat publica la novel·la ‘Revança’
- Vicenç Pagès Jordà reflexiona sobre les lectures obligatòries

Laia Fàbregas i les mares que no estimen els fills

L'escriptora viatja a un indret americà molt poc conegut amb 'No escriuré la teva història'

◆◆◆◆ Núria Juanico Llumà

L'escriptora Laia Fàbregas (Barcelona, 1973) just acabava de tenir el seu primer fill quan una amiga li va explicar, preocupada, el cas d'una coneguda que després de parir s'havia adonat que no volia ser mare. En ple apogeu maternal, a Fàbregas li van ploure una sèrie d'interrogants que, fins aleshores, no s'havia plantejat mai. "Em preguntava: «Com deu ser, per a algú, créixer amb una mare que sent rebuig i indiferència cap a tu?»". Per a mi era una sensació molt estranya", explica l'escriptora, que va vehicular aquelles emocions a través de la literatura. Així, va convertir el protagonista de *No escriuré la teva història* (Empúries) en un home turmentat per haver conviscut amb la seva mare durant la infantesa sense haver-ne rebut mai amor.

La quarta novel·la de Fàbregas (que va debutar el 2007 amb *La nena dels nou dits*) transcorre lluny de Catalunya i dels Països Baixos, els dos llocs on ha fet arrels des de fa anys. L'escriptora situa el relat en un dels territoris més desconeguts de Califòrnia i dels Estats Units: el llac Salton. "Coneixem Los Angeles pel món de Hollywood i de les estrelles de cinema, però ben a prop d'allà hi ha un gran llac salat que la meitat de californians ni saben que existeix", explica Fàbregas. Durant els anys 60 i 70, el llac Salton es va convertir en un paradís turístic, però després va patir un declivi ecològic i ara és un territori d'aparença apocalíptica. Allà també hi ha Slab City, l'única ciutat sense llei dels EUA. "Hi pots plantar la teva caravana i viure-hi sense pagar impostos. Just al costat hi ha una base militar on van tirant bombes. És fascinant", diu l'autora.

Tempestes de pols

En aquest entorn hostil i polsegós, Fàbregas imagina un accident de moto que dona l'embranchida inicial al llibre. El Dylan, l'home sense amor

matern, es troba estirat a la carretera i no entén què ha passat. El seu viatge particular per esbrinar-ho confluirà amb la història de la família Pont, que va patir els efectes del Dust Bowl, unes terribles tempestes de sorra considerades un dels pitjors desastres ecològics del segle XX. La sequera i les plagues constants obliguen la família a emigrar fins a Califòrnia a la recerca d'un futur millor. "La història del Dust Bowl em va colpir. Primer es van trobar que no plouia, després van arribar les plagues de conills i de llagostes, que havien de matar a cops de bat de beisbol, a centenars", apunta Fàbregas.

A *La llista* (Amsterdam, 2010) l'escriptora va abordar la migració a través d'un avi extremeny que es va traslladar a Holanda als anys 60. Ara Fàbregas s'hi aproxima des d'un altra òptica. "A *La llista* em tocava més de prop, però aquí és una migració totalment diferent. M'interessava la idea d'haver d'escapar-te d'un lloc perquè no s'hi pot viure, em va fer pensar en totes les migracions d'aquest tipus que hi ha hagut al llarg de la història", assenyalava l'autora. Durant el períple fins a Califòrnia, la família topà amb la desesperació al conèixer una dona que posa a la venda tres dels seus fills, un dels quals encara està gestant a la panxa, perquè no troba cap altra opció per sortir de la pobresa. El destí del nadó, que créixerà sense tenir mai l'amor de la mare, estarà lligat al Dylan i el seu passat.

No escriuré la teva història arriba a les llibreries després de set anys de silenci literari. Durant aquest temps, Fàbregas s'ha instal·lat a Barcelona i ha canviat el neerlandès –la llengua en la qual acostumava a escriure les seves històries– pel català. "Quan vaig tornar pensava en holandès i em costava escriure en català –diu l'autora–. Però vaig decidir canviar perquè el català és la meua llengua, i cada vegada me la sento més pròpia". ◆◆

DE PERUCHO A PRADAS: QUATRE DÈCADES DE LLULL

Creat el 1981 per l'editorial Planeta amb la vocació de "contribuir a l'increment de la producció literària en català", el premi Ramon Llull –actualment dotat amb 60.000 euros– va inaugurar el palmarès amb *Les aventures del cavaller Kosmas*, de Joan Perucho. Des de llavors ha recompensat novel·les d'autors com Pere Gimferrer, Valentí Puig, Carme Riera, Maria de la Pau Janer, Màrius Serra, Najat El Hachmi i Vicenç Villatoro. Els últims quatre guanyadors han sigut Pilar Rahola, Martí Gironell, Rafel Nadal i Núria Pradas.

Gemma Lienas, en nom del jurat, va recordar que la novel·la té un punt de realisme màgic "propi del Massimo Bontempelli de *La dona dels meus somnis*". "Em sento més identificat amb el realisme màgic que amb l'etiqueta de novel·la onírica", va admetre Quintana, que va revelar que una de les particularitats dels homes de la família de Salvador Martí és que "moren dues vegades".

Nascut el 1964 a Girona i conegut per ser el cantant de Sopa de Cabra des del 1986 –tot i que en paral·lel també ha mantingut una trajectòria en solitari–, Gerard Quintana va debutar el 2019 com a novel·lista amb *Entre el cel i la terra* (Columna). "En cinema diríem que és una novel·la que pertany al gènere fantàstic més pur –va dir Isona Passola, també membre del jurat, juntament amb Carles Casajuana, Pere Gimferrer, Núria Pradas i Carme Riera–. Ets un gran poeta, Gerard. És un llibre emocionant, que entendran tant els esotèrics com els que no ho són. Pot arribar a un públic enorme, però un dels mèrits és que no has fet concessions". "Aquest llibre vol anar molt al fons, segurament per això encara no n'he pogut sortir –va afegir Quintana–. Tinc ganes que arribi a les llibreries i el pugueu llegir". ◆◆

GERARD QUINTANA (GIRONA, 1964) A BARCELONA AQUEST DIVENDRES.

CRISTINA CALDERER

compte". En aquest punt, part del jurat va aplaudir les paraules del músic i novel·lista. "El món del cinema està també tocat –va afegir–. I no puc oblidar que tenim un músic amb un compte enrere de deu dies per entrar a la presó per dir coses que els diaris expliquen cada dia. Estic parlant de Pablo Hasél".